

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vznik odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci při prodeji v obchodě

V předchozích článcích jsem se věnoval obecně odpovědnosti za vady a předpokladům jejího vzniku. V tomto článku se zaměřím na vznik odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci při prodeji v obchodě. Jak již bylo dříve uvedeno, pro vzájemný vztah obecné právní úpravy odpovědnosti za vady (§ 499 a násl. občanského zákoníku dále jen „OZ“) a zvláštní úpravy odpovědnosti za vady týkající se prodeje v obchodě (§ 619 a násl. OZ) platí, že obecnou úpravu lze použít pouze tam, kde tomu nebrání úprava zvláštní.

V předchozích článcích jsem se věnoval obecně odpovědnosti za vady a předpokladům jejího vzniku. V tomto článku se zaměřím na vznik odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci při prodeji v obchodě. Jak již bylo dříve uvedeno, pro vzájemný vztah obecné právní úpravy odpovědnosti za vady (§ 499 a násl. občanského zákoníku dále jen „OZ“) a zvláštní úpravy odpovědnosti za vady týkající se prodeje v obchodě (§ 619 a násl. OZ) platí, že obecnou úpravu lze použít pouze tam, kde tomu nebrání úprava zvláštní.

Odpovědnost prodávajícího za vady věcí prodaných v obchodě se vztahuje na případy, kdy podle ustanovení § 612 OZ, jehož nadpis zní „Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě“, fyzická nebo právnická osoba prodává zboží jako podnikatel^[1] (dále jen „prodávající“) v rámci své podnikatelské činnosti. Podle stejného ustanovení platí, že se na tyto případy vztahují kromě obecných ustanovení OZ o kupní smlouvě dále navazující ustanovení § 613 až § 627 OZ.

Odpovědnost prodávajícího za vady věcí prodaných v obchodě upravená ustanoveními § 619 a následující OZ má povahu objektivní odpovědnosti. To znamená, že pro vznik odpovědnostního právního vztahu mezi prodávajícím a kupujícím se nevyžaduje zavinění prodávajícího. Právní následky prodeje vadné věci v podobě vzniku odpovědnosti za vady stíhají prodávajícího bez ohledu na to, zda se na vzniku vady prodané věci jakkoli přímo či nepřímo podílel. Prodávající se proto nemůže své odpovědnosti za vady ve smyslu ustanovení § 619 a násl. OZ zprostit tvrzením, že vadnost prodané věci byla způsobena výrobcem, a nikoli jednáním nebo opomenutím prodávajícího. Případný ekonomicko-právní vztah mezi prodávajícím a výrobcem (dovozcem) z odpovědnosti za dodávku vadného výrobku se kupujícího nijak nedotýká. Právo z odpovědnosti prodávajícího za vady uplatněné kupujícím ohledně konkrétní věci prodané v obchodě proto není nikdy závislé na tom, zda prodávající dosáhne uspokojení svého ekonomicko-právního nároku vůči výrobcí (dovozci) v souvislosti s odpovědností tohoto subjektu za dodávku vadného výrobku^[2].

Odpovědnost prodávajícího za vady věci prodané v obchodě vzniká za splnění následujících předpokladů:

a) existence povinnosti prodávajícího odevzdat kupujícímu prodávanou věc ve shodě s kupní smlouvou, zejména bez vad (§ 616 odst. 1 po novele OZ č. [136/2002](#) Sb. – dále jen „po novele OZ“^[3]),

b) porušení této právní povinnosti,

c) výskyt vady v zákonem stanovené době,

d) souvislost mezi b) a c).

Ad a) Jak vyplývá z toho, co již bylo řečeno v předchozích člancích, odpovědnost prodávajícího za vady prodané věci může vzniknout jen tehdy, došlo-li k platnému uzavření smlouvy o prodeji zboží v obchodě. Neplatně uzavřená smlouva nemá právní účinky, které zákon jinak s uzavřením takové smlouvy spojuje, takže není dána ani povinnost prodávajícího odevzdat kupujícímu prodanou věc bez vad. Jestliže prodávající tuto povinnost nemá, nemůže ji ani porušit. Z toho vyplývá, že i když došlo k odevzdání a převzetí věci, která byla předmětem prodeje, a tato věc má vady, za něž by prodávající jinak odpovídal, byla-li smlouva o prodeji této věci v obchodě uzavřena neplatně, nemůže kupující uplatňovat žádná práva z odpovědnosti za vady. V takovém případě je na účastnících neplatné smlouvy o prodeji zboží v obchodě, aby si – samozřejmě pokud neuzavřou novou, platnou smlouvu ohledně téže věci – vzájemně vrátili vše, co podle neplatné smlouvy dostali (§ 457 OZ).

Ad b) Protože odpovědnost prodávajícího za vady má objektivní povahu, nemůže se jí prodávající zprostit tvrzením, že vadu prodané věci nezavinil ani nemohl její výskyt nějak odvrátit. Není přitom rozhodné, zda prodávající o výskytu vady věděl či nikoli. Z hlediska právního vztahu mezi prodávajícím a kupujícím z odpovědnosti za vady věci prodané v obchodě není podstatné ani to, kdo vlastně výskyt vady zavinil, tj. zda vada byla vyvolána nesprávným postupem nebo opomenutím výrobce, dovozce nebo např. společností provádějící přepravu věci do prodejny prodávajícího nebo nějakého jiného subjektu [4].

Z toho vyplývá, že předpoklad vzniku odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci spočívající v porušení právní povinnosti vyplývající z ustanovení § 616 odst. 1 po novele OZ bude dán vždy tehdy, když prodávající prodá věc, na níž se při převzetí kupujícím nebo v průběhu záruční doby vyskytne vada. Není přitom třeba zkoumat subjektivní stránku, tj. zda prodávající o vadě věděl a mohl prodeji vadné věci zabránit [5].

Ad c) Z ustanovení § 616 odst. 1 a 619 odst. 1 po novele OZ lze dovodit, že prodávající není povinen odevzdat kupujícímu věc, která bude bez vad jednou pro vždy. Ke splnění povinnosti vyplývající z § 616 odst. 1 a 619 odst. 1 po novele OZ postačí, je-li prodaná věc ve shodě s kupní smlouvou, zejména, že je bez vad v době převzetí kupujícím a nevyskytnou-li se na ní žádné vady ani v záruční době. Za pozdější výskyt vad již prodávající neodpovídá [6].

To znamená, že možnost vzniku odpovědnosti prodávajícího za vady věci prodané v obchodě je časově omezená. Uplynutím záruční doby dochází k zániku dosud neuplatněných práv kupujícího z odpovědnosti za vady (§ 626 odst. 1 OZ) a prodávající již neodpovídá ani za výskyt nových vad (§ 619 odst. 1 po novele OZ). K uspokojení práv kupujícího z odpovědnosti prodávajícího za vady přitom nestačí, aby se vada na prodané věci před uplynutím záruční doby vyskytla, nýbrž musí být v téže době reklamována a uplatněno příslušné právo k odpovědnosti za vady.

Ad d) Souvislost mezi porušením právní povinnosti ve smyslu ustanovení § 616 odst. 1 po novele OZ a výskytem vady v zákonem stanovené době není příčinou souvislostí v pravém slova smyslu. Neznaменá tedy, že vada věci vznikla v důsledku porušení této právní povinnosti. Vyjadřuje pouze to, že odpovědnost prodávajícího za vadu prodané věci ve vztahu ke konkrétnímu kupujícímu vzniká jen v případě, souvisí-li výskyt vady s porušením její povinnosti odevzdat tomuto kupujícímu věc bez vad [7].

Poněkud jiná situace nastává u smluvní odpovědnosti za vady, kde předpoklady vzniku této

odpovědnosti prodávajícího závisí na podmínkách smluvní záruky. Podmínky této záruky mohou zejména vázat vznik smluvní odpovědnosti za vady na splnění dalších předpokladů, prodloužit dobu, po kterou prodávající odpovídá za vady apod.[8]

Odpovědnost prodávajícího za vady stanovená občanským zákoníkem v § 619 až 627 nemůže být účastníky smlouvy o prodeji zboží v obchodě vyloučena ani omezena. To znamená, že se prodávající nemůže své odpovědnosti za vady ve smyslu ustanovení § 619 a násl. OZ zcela nebo zčásti zprostit, a to jednostranně ani dohodou. Jakýkoli jednostranný právní úkon nebo dohoda v tomto smyslu by byly absolutně neplatné pro rozpor s § 39 OZ[9].

Z toho plyne, že jakmile jsou v konkrétním případě splněny všechny výše uvedené předpoklady vzniku odpovědnosti za vady věci prodané v obchodě, ze zákona vzniká mezi prodávajícím a kupujícím odpovědnostní právní vztah a je na kupujícím, zda a které odpovídající právo z odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci uplatní[10].

[1] Kdo jsou podnikatelé a co je to podnikatelská činnost vyplývá z § 2 obchodního zákoníku.

[2] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 68.

[3] Před novelou § 616 OZ. V závorkách je již uvedeno znění po novele občanského zákoníku č. 136/2002 Sb., kterou došlo k implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25 května 1999, o určitých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na spotřební zboží, do našeho právního řádu tak, aby byla zajištěna kompatibilita této části OZ se směrnicí. S účinností od 1. ledna 2003 dochází ke změnám některých ustanovení občanského zákoníku, která upravují prodej zboží v obchodě. Jedná se o ustanovení § 612 až 627 OZ.

Číslo jednotlivých paragrafů a odstavců občanského zákoníku jsou dále, pokud nebude uvedeno jinak, buď v původním, ale nezměněném znění OZ nebo, na což je vždy upozorněno, ve znění po novele OZ č. 136/2002 Sb.

[4] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 68 až 70.

[5] Je třeba podotknout, že zjistí-li prodávající při kontrole dodaného zboží vadu některé věci, má možnost prodat tuto věc za nižší cenu (§ 618 OZ) a zabránit tak vzniku své odpovědnosti za zjištěnou vadu. Podle ustanovení § 619 odst. 2 věta druhá po novele OZ totiž prodávající u věcí prodávaných za nižší cenu neodpovídá za vadu, pro kterou byla sjednána nižší cena.

[6] Samozřejmě jen za předpokladu, že na zákonnou záruční dobu nenavazuje smluvní záruční doba.

[7] Takto vymezená souvislost mezi porušením právní povinnosti podle ustanovení § 616 odst. 1 OZ a výskytem vady v zákonem stanovené době nebude dána např. tehdy, když kupující provedl výměnu určité běžně opotřeбенé součásti prodané věci a na této nové součásti se vyskytne vada. V takovém případě, i kdyby prodávající jinak porušil svoji povinnost ve smyslu ustanovení § 616 odst. 1 OZ (na prodané věci se vyskytuje jiná vada), nevznikne jeho odpovědnost za vadu vyměněné součásti, neboť mezi porušením povinnosti prodávajícího ve smyslu ustanovení § 616 OZ a výskytem vady na kupujícím vyměněné součásti věci není žádná souvislost.

[8] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 71.

[9] Rozsah nebo obsah odpovědnosti za vady, vyplývající z § 619 a násl. OZ, nelze ovšem zúžit či jinak omezit ani ustanoveními reklamačních řádů, které jsou vydávány např. nejrůznějšími obchodními řetězci a které upravují podmínky reklamace v jednotlivých provozovnách. Tyto řády totiž nemají povahu obecně závazného právního předpisu.

[10] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 72.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)